

**Název:** ZA 15 LET SE V ČESKU ZRECYKLOVALY OBALY O OBJEMU HORY ŘÍP  
**Zdroj:** Hospodářské noviny + iHNed.cz  
**Autor:** Zuzana Keményová  
**Datum:** 04.08.2016  
**Odkaz:** <http://www.hn.iHNed.cz/>  
<http://archiv.ihted.cz/c1-65387860-za-15-let-se-v-cesku-zrecyklovaly-obaly-o-obj...>

Rozhovor

ZBYNĚK KOZEL, ŘEDITEL SPOLEČNOSTI **EKO-KOM**, KTERÁ PRO FIRMY ZAJIŠŤUJE SBĚR, TŘÍDĚNÍ A VYUŽITÍ OBALŮ

V třídění a recyklaci obalových odpadů jsou Češi v Evropské unii mezi špičkou, v plastech jsou dokonce z osmadvacitky druhů nejlepší. Velký podíl na tom má i nezisková společnost **Eko-Kom**, která pro firmy, jež vyrábějí výrobky v obalech, zajišťuje servis: sběr, třídění a další využití. "Kdybychom Čechům třídění nařídili, zkusili by najít cesty, jak to obejít. V Česku se daří třídít proto, že to lidé dělají z vlastního přesvědčení," říká Zbyněk Kozel, ředitel **Eko-Komu**.

- HN: Česká republika je na tom v třídění v porovnání s Evropou velmi dobře. V čem konkrétně vynikáme?

Češi zrecyklují skoro 79 procent obalů a jsou na šestém místě ze všech zemí evropské osmadvacitky. V recyklaci plastových obalů jsme dokonce druhí nejlepší. Podle průzkumů aktivně třídí odpad 72 procent obyvatel Česka a dá se říci, že třídění je českým fenoménem. Průměrná vzdálenost od domu k nejbližšímu kontejneru na třídění je méně než 100 metrů, což v Evropě rozhodně není běžné. Schválně, až pojedete mimo Česko, tak se zkuste dívat po kontejnerech, a zjistíte, že v Německu jsou vidět často, ve Francii už výrazně méně a ve Španělsku skoro vůbec. Takže Česká republika nejenom že plní všechna nařízení Bruselu, ale jsme také příkladem dobré praxe pro ostatní státy. Trend je tedy jednoznačně pozitivní, velmi nás těší, že jsou Češi v třídění zodpovědní a myslí na přírodu. Za posledních 15 let se v Česku zrecyklovalo přes 8,3 milionu tun obalových odpadů, což je stejný objem, jako má například hora Říp.

- HN: Jak byste laikovi popsal byznys s odpadem? Komu odpad patří a kdo komu platí?

Každá firma, která uvádí na trh zboží v obalech – ať už jsou to jogurty v kelímku, nebo televize v krabici – má ze zákona povinnost postarat se o zpětný odběr a využití těchto obalů. Tedy aby se zrecyklovaly. Jenže výrobní firmy samozřejmě nemají vlastní kontejnery, svozové vozy a třídící linky. Proto vznikla nezisková akciová společnost **Eko-Kom**, která tenhle servis pro firmy už od roku 1997 dělá. **Eko-Kom** zajišťuje sběr, svoz, dotřídění a finální využití obalových materiálů ve spolupráci s obcemi a městy a dalšími partnery z odpadové branže. Firmy vyrábějící balené zboží platí Eko-Komu za to, že se postará o jejich obaly, a **Eko-Kom** platí obcím za vytříděné množství obalů. Takže je i v zájmu obcí, aby občané třídili co nejvíce, protože čím více odpadů vytřídí, tím více dostanou peněz, které opět využijí na nakládání s odpady v obci.

- HN: Kde jsou lidé vůči třídění nejodpovědnější a kde to naopak pokulhává?

Nejlépe je na tom Pardubický kraj a na opačné straně stojí kraj Ústecký. Obecně ale nelze říci, že by nějaký region v Česku výrazně pokulhával za celorepublikovým průměrem. Míra třídění je na vysoké úrovni všude a my si toho velmi vážíme. V průměru každý z nás v minulém roce vytřídil 42 kilo papíru, skla, plastů a nápojových kartonů. Dohromady s kovy dokonce 54 kilogramů. Ostatní země v našem okolí by nám mohly závidět. Určité rozdíly panují v generačním vnímání třídění – například zejména muži nad 50 let nepatří k nejméně aktivním třídícím.

- HN: Co se dál vyrábí z recyklovaného plastu, papíru a skla?

Asi každý z nás využívá výrobky z recyklovaného papíru – toaletní papír, různé lepenkové krabice, sešity, noviny nebo kancelářský papír. Méně známá je například foukaná tepelná izolace ze starého papíru nebo papírové brikety u jinak nezpracovatelného papírového odpadu. Tříděnému plastu dominují PET lahve, ze kterých se po recyklaci vyrábí technická nebo textilní vlákna na oděvy, koberce nebo části interiérů pro automobilový průmysl. Pro ilustraci na výrobu jedné fleecové mikiny je potřeba zhruba 50 PET lahví. Další plast, jako igelitové sáčky nebo fólie, se zpracuje na granule a pak využívá k výrobě nových fólií. Ze směsných plastů se vyrábějí zahradní ploty, protihlukové zábrany a další stavební prvky. Recyklované sklo se využívá hlavně pro výrobu lahví nebo stavebních materiálů.

- HN: Jak přesvědčujete lidi, aby třídili? Jaké děláte kampaně a jak na ně lidé reagují?

K propagaci třídění využíváme různé kanály – od televizní reklamy přes podporu různých osvětových seminářů v obcích, vzdělávacích programů ve školách až po sociální média. Osobně považuji za stěžejní vzdělávat a motivovat k třídění naše nejmenší. Od roku 1997 proto využíváme školní vzdělávací program Tonda Obal, který za dobu své existence oslovil už přes 2,5 milionu dětí. Program učí žáky na základních školách během jedné vyučovací hodiny třídít odpad a hravou formou jim sděluje informace o jeho využití a recyklaci. Děti, které pochopí proces třídění a recyklace, pak fungují jako učitelé svých rodičů a často je přimějí zavést třídění i v jejich domácnosti. My přiznáváme, že děti často fungují jako takové zbraně na rodiče. Když máte doma devítiletou dceru, která chce třídít odpad, tak tomu se nedá dlouhodobě odporovat. I proto je vzdělávání k ochraně životního prostředí součástí osnov. Pro obce také pravidelně pořádáme odborné semináře podporující třídění, poskytujeme jim zdarma materiály a vhodné nástroje k podpoře třídění. Jen v loňském roce se našich 68 seminářů zúčastnilo celkem 4300 zástupců obcí. Kromě toho se snažíme popularizovat třídění na různých kulturních akcích a festivalech, oblíbená je také putovní expozice Brána recyklace, která upozorňuje na význam třídění a jeho dopad na každodenní život. Stálou expozici pak máme v Národním zemědělském muzeu. Novinky, rady a tipy ze světa třídění odpadu se lidé dozvídají také na našem profilu na Facebooku – Má to smysl, třídím odpad – nebo na internetových stránkách Samosebou.cz nebo Jaktřídít.cz. Pro firmy pravidelně pořádáme školení zaměřené na vzdělávání zaměstnanců v třídění odpadů pod názvem Zodpovědná firma.

- HN: Neberou to lidé jako nějaký nátlak ekologů?

Naše cílová skupina je 15+, tedy osm a půl milionu obyvatel udržujeme v přesvědčení, že třídění má smysl, i když z toho nemají žádnou bezprostřední výhodu. A aktuální stav, že se třídění účastní skoro tři čtvrtě národa, je výsledek dlouhodobé činnosti. My Češi máme totiž povahový rys, že ve chvíli, kdy by nám někdo nařídil, že to musíme dělat, a nevycházelo by to z našeho vnitřního přesvědčení, budeme hledat cesty, jak se tomu vyhnout a obejít to. Takže naše společnost jen jemně připomíná, že třídít odpad je dobré kvůli životnímu prostředí, že to děláme pro tuhle zemi a pro naše děti a Češi na to za ta léta sami dobrovolně přistoupili a třídí z vlastního přesvědčení. Snažíme se lidem připomenout, že třídít odpad je úplně standardní činnost, stejně jako si myjete ruce, čistíte zuby nebo zdravíte.

- HN: Jak tenhle názor přijímají například starší lidé na vesnicích?

Samozřejmě, jsou tam odpírači, kteří to prostě nebudou dělat z nějakého svého vnitřního přesvědčení. Ale to jsou výjimky. Jinak, budete se divit, i lidé v menších obcích přijímají třídění odpadů velice kladně. Zajímavé je, že v době finanční krize nám během dvou let klesla účast na třídění o pět procent. V novinách se tehdy psalo, že kvůli krizi spadla cena druhotných surovin a že není co dělat s tříděným sběrem, protože tyto suroviny nikdo nechce. A tak si řada lidí řekla, že nemá smysl třídít, nebo dokonce že pomůžou své obci, když třídít nebudou, což samozřejmě nebyla pravda. Zároveň se ukázalo, že je o to důležitější, aby přesvědčení o třídění odpadů nebylo jenom nahodilé, ale pevné a dlouhodobé.

- HN: Rozšířená je teze – je to jedno, kam to hodím, stejně to pak sesypou dohromady. Lidé často tvrdí, že viděli popelářské auto, jak sesypalo plasty a papír dohromady. Opravdu se to děje?

Tento mýtus slycháváme bohužel stále často, ale není to pravda. Vyříděný odpad poté, co se sveze z barevných kontejnerů, se ještě ručně dotřídí na dotřídovací lince a upraví na druhotnou surovinu. Ta má uplatnění a hodnotu na trhu druhotných surovin. Jednoduše je to cenný materiál. V dnešní době se za každou uloženou tunu odpadů na skládku platí, obce tedy rozhodně nemají zájem sesypávat odpad dohromady a odvázet ho na skládku. Pokud se tak stane, tak proto, že lidé tříděný odpad znehodnotili v kontejneru smícháním se směsným odpadem a je už tolik znečištěný, že ho nelze dotřídít ani naložit do vozu s tříděným odpadem. Typický případ je třeba použitý olej, který v tříděném odpadu nemá co dělat, nebo nůše zkažených jablek třeba v kontejneru s papírem. Pak se skutečně musí s takhle znečištěným odpadem nakládat jako s odpadem směsným. Ale to se děje velmi zřídka. Další důvod, proč si lidé mohou myslet, že se to smíchá, je při svozu kontejnerů se spodním výsypem. Svozové auto sváží kontejnery za pomoci hydraulické ruky a na korbě má kontejner oddělený příčkami pro jednotlivé tříděné odpady. Příčky ale lidé zespoda nevidí. Vidí jen, že se všechen odpad sype na korbu a z ulice to může vypadat, že se míchá, ale není tomu tak. Třetí případ, kdy se to mohlo zdát, byl v době, kdy odpad svázela auta bez označení. Vypadala všechna stejně, takže to mohlo budit dojem, že se tříděný odpad míchá. Z toho důvodu teď už jezdí svozová auta s cedulemi označujícími jednotlivé druhy odpadů.

- HN: Takhle to zní všechno velmi růžově, ale máme v Česku i nějaký problém s tříděním?

Máme, jsou to kovy. V Česku neexistuje sběrná síť na kovy, v podstatě není kam s plechovkou. Problém je, že Češi plechovky moc nepoužívají, ale Evropská unie nám nařizuje kovy sbírat a třídít. Směrnice dokonce chce 70 procent recyklace kovových obalů. Vzniká tak problém, jak je sesbírat, když vlastně nejsou. Když si koupíte karton piva, dáte ho do auta a ve valné většině případů s ním odjedete na dovolenou do zahraničí. Plechovky už se do Česka na vyřídění nikdy nevrátí. Shodou okolností jsme dělali spotřebitelský průzkum, co se vlastně děje s plechovkami od piva, a vyšlo nám, že tři čtvrtiny lidí si je koupí přesně z toho důvodu, aby si je vzali na dovolenou. České plechovky končí převážně na Jadranu a v Alpách a kovu je prostě v odpadu málo. Náklady na provoz sběrné sítě na kovy by proto převýšily cenu tohoto materiálu na trhu.

Foto: Zbyněk Kozel (54) Pochází z Karlových Varů a vystudoval mimo jiné i London Business School ve Velké Británii. V devadesátých letech pracoval pro Československou námořní paroplavbu nebo pro společnost Coca-Cola Amatil. Od roku 1997 je předsedou představenstva a od roku 1999 generálním ředitelem akciové neziskové společnosti **Eko-Kom**. Ta pro firmy, jež uvádějí na trh výrobky v obalech, zajišťuje servis spojený s recyklací těchto obalů. Tedy firmy platí **Eko-Komu** za to, že zajišťuje sběr, třídění a recyklaci obalů. V současnosti je do systému **Eko-Kom** zapojeno přes dvacet tisíc firem a přes šest tisíc obcí po celém Česku.

FOTO: HN – MICHAELA DANELOVÁ